

SCI-CONF.COM.UA

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 12-14, 2023**

**TORONTO
2023**

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

Toronto, Canada

12-14 January 2023

Toronto, Canada

2023

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Scientific research in the modern world” (January 12-14, 2023) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2023. 796 p.

ISBN 978-1-4879-3795-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific research in the modern world. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-research-in-the-modern-world-12-14-01-2023-toronto-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: toronto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Perfect Publishing ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Iesipov O.* 14
USE OF BIOGAS FOR VEHICLES

BIOLOGICAL SCIENCES

2. *Bagatska N. V.* 17
GENEALOGICAL ANALYSIS OF FAMILIES OF GIRLS WITH
ABNORMAL UTERINE BLEEDING WITH COMORBID NERVOUS
SYSTEM DISORDERS
3. *Ківімова В. В., Вдовіченко В. О.* 22
ЕКОЛОГІЧНИЙ РИЗИК НА ТЕРИТОРІЇ М. КРИВИЙ РІГ
4. *Рамазанов В. В., Руденко С. В.* 31
МОДИФІКАЦІЯ ФОРМИ ЕРИТРОЦИТІВ ПРИ ЗАМІЩЕННІ У
СЕРЕДОВИЩІ СУЛЬФАТУ НА ХЛОРИД І ДІЇ
СТИЛЬБЕНДИСУЛЬФОНАТУ
5. *Синица М. С.* 41
ВИРУСЫ ДИКОЙ ПРИРОДЫ: ВЛИЯНИЕ НА ЗДОРОВЬЕ
ЧЕЛОВЕКА И ЖИВОТНОГО

MEDICAL SCIENCES

6. *Chopiak V. V., Kovpak A. V., Pastryk T. V., Mishchenko I. V.* 48
CHANGES IN INDICATORS OF FIBRINOLYSIS AND
PROTEOLYSIS IN RATS WITH SPONTANEOUS HYPERTENSION
DURING TREATMENT WITH RAMIPRIL
7. *Karnaukh E. V., Shokalo I. V., Shalnova O. I., Korobko E. Yu.* 55
STUDENT'S ANXIETY IN TODAY'S REALITIES OF UKRAINE
8. *Krymovskyy K. G., Kaniura O. A., Kostiuk T. M.* 65
MODERN DIAGNOSTIC METHODS IN ORTHODONTIC
TREATMENT OF PATIENTS WITH DENTAL CROWDING
9. *Pecheriaha S., Bevz M.* 68
CERVIX CANCER AND HUMAN PAPILLOMAVIRUS
10. *Pikas P. B.* 77
LIPID METABOLISM IN THE BLOOD OF PATIENTS WITH
STOMACH POLYPS
11. *Бабічева О. О., Гуманець К. Р., Мальцева К. Є., Пащенко Г. І.,
Сухова В. Р.* 80
ВИКОРИСТАННЯ ІНГАЛЯЦІЙНИХ КОРТИКОСТЕРОЇДІВ У
ТЕРАПІЇ COVID-19
12. *Баусов Є. О., Мкртчян А. А., Рашевська О. Ю.* 84
ОГЛЯД КЛІНІЧНОГО ВИПАДКУ ТРИВАЛОЇ СЕРЦЕВО-
ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ ПАЦІЄНТА З ГІПОТЕРМІЄЮ

13. *Гаврюшов Д. Н., Сенчук А. Я., Калюжная В. Н., Бойко В. Н.* 87
 ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЕ ЭСТРАДИОЛА
 ВАЛЕРИАТ И ДИЕНОГЕСТ В КАЧЕСТВЕ ГОРМОНАЛЬНОЙ
 КОНТРАЦЕПЦИИ
14. *Железняк Г. Д., Вербицька Т. Г.* 95
 ГЕНЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СХИЛЬНОСТІ ДО ПОРУШЕНЬ У
 ЛІПІДНОМУ ОБМІНІ У СПОРТСМЕНІВ-ПІДЛІТКІВ
15. *Каримкулова Б. Р., Кодирова Тамила Фарход Кизи, Тулаганов* 102
Давлатбек Тожибой огли, Кадиров Т. О.
 АСПЕКТЫ ЗНАЧИМОСТИ СЕРДЕЧНОСОСУДИСТЫХ
 ПАТОЛОГИЙ В ПАТОЛОГИЧЕСКОЙ АНАТОМИИ
16. *Лапшин В. В., Єфименко Є. О., Черепенко В. Є.* 108
 ЕНДОСКОПІЧНЕ ЛІКУВАННЯ МІХУРОВО-СЕЧОВІДНОГО
 РЕФЛЮКСУ
17. *Печеряга С. В., Урсакій Б.-О. В.* 112
 РОЗВИТОК ВУЛЬВОВАГІНАЛЬНОГО КАНДИДОЗУ
18. *Польовий В. П., Романовський М. Я., Сидорчук Р. І.,* 119
Паляниця А. С., Савчук А. Ю.
 ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ З УРГЕНТНОЮ
 АБДОМІНАЛЬНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ ПОЄДНАНОЮ З ВІЛ/СНІД
19. *Федорова І. О., Калишко Є. О., Барсукова А. Є.* 128
 ОКЛЮЗІЙНА ГІДРОЦЕФАЛІЯ НОВОНАРОДЖЕНОГО ЯК
 ФОРМА РОЗУМОВОЇ ВІДСТАЛОСТІ
- PHARMACEUTICAL SCIENCES**
20. *Yaremenko V. D., Blageevskiy N. Ye., Boumezgane El Houssaine* 132
 METHOD OF SYNTHESIS OF THE ETOPROPAZINE
21. *Антоненко П. Б., Проданова М. П., Антоненко К. О.* 135
 ВПЛИВ ПОХІДНИХ НІКОТИНОВОЇ КИСЛОТИ НА
 ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ТВАРИН
22. *Варсан Я. Г., Антоненко К. О., Антоненко П. Б.* 139
 ВПЛИВ ЕКСТРАКТУ ECHINACEA PURPUREA НА НЕСТИЧНІ
 МОЖЛИВОСТІ В ЕКСПЕРИМЕНТІ
23. *Задорожний В. Г., Сергєєва О. Є., Косарева Л. П.* 143
 ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОТРИМАННЯ ЕКСТРАКТІВ З ЛЮБИСТКА
 ЛІКАРСЬКОГО
24. *Котенко О. М., Живора Н. В., Поліщук М. А.* 151
 БІОФАРМАЦЕВТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛІЦЕРИНОВИХ
 СУПОЗИТОРІЇВ

CHEMICAL SCIENCES

25. *Vilensky V. O.* 156
WARNINGS REGARDING THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC, TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL PROCESSES INVOLVING SYNTHETIC POLYMERS, WHICH THE CHEMIST ADDRESSES TO COLLEAGUES
26. *Ткач В. В., Кушнір М. В., Мінакова Т. Г., Петрусяк Т. В.* 163
ЧОТИРИ КОМБІНОВАНІ ХІМІКО-МАТЕМАТИЧНІ ЗАВДАННЯ В БРАЗИЛЬСЬКОМУ СТИЛІ НА ТЕМУ МЕКСИКАНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

TECHNICAL SCIENCES

27. *Deineko A. I., Sartinska L. L., Frolov G. O., Krukovskiy G. P.* 170
FEATURES OF THE HEAT AND MASS TRANSFER OF THE UNDERGROUND STRUCTURES OF THE KIEV METRO WITH THE GROUND MASS AND AIR ENVIRONMENT
28. *Eidlin R.* 178
CONVOLUTIONAL NEURAL NETWORK TECHNOLOGY
29. *Furtat I. E., Furtat Yu. O.* 183
ON MODELING OF THERMOHYDRODYNAMICAL MODES OF CIRCULATION SYSTEMS OF GEOTHERMAL ENERGY EXTRACTION USING THE METHOD OF ADVANCEMENT OF THE TEMPERATURE FRONT
30. *Slashcheva A., Gaidaienko O.* 185
CURRENT TRENDS OF THE BAR INDUSTRY
31. *Zhuravlov Yu. I.* 192
ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THERMOCOUPLE BRANCH GEOMETRY AND THE RELIABILITY PERFORMANCE OF A SINGLE CASCADE COOLER
32. *Бєкіров А. Ш., Северін Б. О.* 198
ВПЛИВ ВІДМОВ ПАЛИВНОЇ СИСТЕМИ ПОВІТРЯНОГО СУДНА НА СТАН БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ
33. *Голік Ю. С., Ілляш О. Е., Монастирський О. М., Чепурко Ю. В., Серга Т. М.* 205
ОЦІНКА ЕНЕРГОРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ
34. *Карпов В. Ю., Носко О. А., Ковзик А. Н.* 216
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ГАЗАРОВ В ДВИГАТЕЛЕ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ
35. *Королюк В. В., Коробчук Ю. В.* 225
НАВЧАЛЬНА ПЛАТФОРМА «єКлас»
36. *Погарська В. В., Юр`єва О. О., Погарський О. С., Лопатюк А. А.* 229
ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ СОКОВИХ НАПОЇВ ДЛЯ ОЗДОРОВЧОГО ХАРЧУВАННЯ

37. *Рибалко І. М., Тіхонов О. В., Захаров А. В.* 237
ЗАСТОСУВАННЯ ГЛИНИ В РЕМОНТНОМУ ВИРОБНИЦТВІ
38. *Челябієва В. М.* 248
ОЗДОРОВЧЕ ХАРЧУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОЛОГІЇ ЛЮДИНИ
39. *Шаша І. К.* 253
ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

40. *Кондратенко П. О.* 261
ПОХОДЖЕННЯ ВОДИ НА ЗЕМЛІ І У ВСЕСВІТІ
41. *Коробчук Ю. В., Лановенька Д. С.* 272
ДОВЕДЕННЯ ДЕЯКИХ ТЕОРЕМ ПЛАНІМЕТРІЇ МЕТОДОМ МАТЕМАТИЧНОЇ ІНДУКЦІЇ

GEOGRAPHICAL SCIENCES

42. *Стельмах В. Ю., Полянський С. В., Мельник О. В.* 276
БАСЕЙН РІЧКИ ЛЮТКА: РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОБ'ЄКТІВ ПЗФ

ARCHITECTURE

43. *Гречановська М., Олійник Т. П., Семенова С. В.* 284
КОНЦЕПЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО БУДІВНИЦТВА У СТРУКТУРІ СПОРТИВНИХ КОМПЛЕКСІВ
44. *Яковенко В. Т., Войко Н. Ю.* 291
СВІТОВИЙ ДОСВІД БУДІВНИЦТВА НОВИХ МІКРОРАЙОНІВ В ІСТОРИЧНИХ МІСТАХ

PEDAGOGICAL SCIENCES

45. *Tkachenko O. V., Alshbail Jamal Kamel, Abbassi Marwan, Ramy Mohammad, Jemai Merouane, Mokhtari Hamid, Mokhtari Liana* 298
QUELQUES CARACTÉRISTIQUES DE L'ADAPTATION INTERCULTURELLE DES ÉTUDIANTS ÉTRANGERS
46. *Yakymenko S., Yakimenko P.* 303
FORMATION AND EVOLUTION OF THE CONCEPT OF «WORLDVIEW»
47. *Александрова К. В., Фесенко І. В.* 311
ЕМПАТІЯ ЯК СКЛАДОВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ
48. *Алексєєва А. А., Добрава І. О.* 315
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ

49.	Бричка М. П. ГІГІЄНА СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ, - З НАДАННЯМ УЧНІВСЬКИХ КОНСУЛЬТАТИВНО- РЕПЕТИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ, - ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДСИЛЬНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНО- ПІЗНАВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	321
50.	Збаравська Л. Ю. МІСЦЕ НАВЧАЛЬНИХ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНИХ ЗАДАЧ В КУРСІ ФІЗИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	330
51.	Камишнікова Г. В. ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	338
52.	Коренева І. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	342
53.	Кривцов Валер. Волод., Кривцов Вален. Валер., Люшин В. Ю. ВПЛИВ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ	350
54.	Ляска О. П., Бабка Л. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ	358
55.	Олійник Н. А. ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ГЕНДЕРНИХ ВІДНОСИН У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ	366
56.	Опанасенко Н. І., Черненко Г. М. РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	374
57.	Пелех В. Ю. ЦІННІСНА ОСНОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ	383
58.	Перебейнос В. Б., Пакулин С. Л., Феклистова И. С., Пакулина А. С. МОДЕЛЬ УЛУЩЕННЯ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ И УКРЕПЛЕНИЯ ЗДОРОВЬЯ ЮНЫХ ДЗЮДОИСТОВ	389
59.	Свириденко В. В., Гайдаманчук П. С. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СИНКРЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЕЛЕМЕНТІВ ХОРОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗБАГАЧЕННЯ ЗАСОБІВ ЕМОЦІЙНО-ОБРАЗНОЇ ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПІВАКІВ ЗАСОБАМИ ГРИ НА МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТАХ	400
60.	Седлецька О. В., Пікуш В. В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ВИМОГИ ДО РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ГОТЕЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ	406

61. **Удоденко О. І.** 415
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗВО В ПРОЦЕСІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
62. **Чалій Л. В.** 422
ДУАЛІСТИЧНИЙ ХАРАКТЕР СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ, ЯК ОБ'ЄКТА НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ
63. **Черниш А. А.** 426
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ
64. **Човнюк Ю. В., Задорожний А. О., Клімов О. П., Ковальов І. О., Васильєв М. І.** 433
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПРОГНОЗУВАННЯ І МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У МЕНЕДЖМЕНТІ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ
65. **Школьнік С. Я., Бєсшапошнікова Т. В., Данильченко Л. Т., Костіна Л. М.** 446
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

66. **Агаєва С. В.** 454
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
67. **Амплєєва О. М., Плужник А. Ю.** 458
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ
68. **Демець Т. Ю.** 462
ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ В ОСІБ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ
69. **Демчук О. О.** 471
ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЯ: ВЕРШИННІ ПРОЯВИ ОСОБИСТОСТІ
70. **Євтушенко О. Д.** 474
МЕТОД АРТ-ТЕРАПІЇ В КОРЕКЦІЇ ПТСР ПІД ЧАС ВІЙНИ У ДІТЕЙ 4-9 РОКІВ
71. **Короход Я. Д., Івінова Л. Ю.** 480
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
72. **Лефтеров В. О., Слабенко С. І.** 485
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ

73. *Москаленко І. В.* 494
 ПСИХОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВПЛИВУ ТРЕТІХ ОСІБ НА
 ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ
74. *Пріснякова Л. М., Зеленіна О.* 504
 МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ
 ОСОБИСТОСТІ (ЗОКРЕМА ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ)
75. *Пріснякова Л. М., Бондар М.* 512
 КРИЗА ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ
76. *Цільмак О. М.* 519
 ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «КОМПЕТЕНТНІСТЬ»

SOCIOLOGICAL SCIENCES

77. *Педорич А. П., Савош Г. П.* 524
 ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО САМОПОЧУТТЯ МОЛОДІ В
 УКРАЇНІ

JOURNALISM

78. *Хотюн Л. В., Кравчук А. О.* 529
 ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ НА ХІД ВІЙНИ РФ ПРОТИ
 УКРАЇНИ: ВАЖЛИВІСТЬ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ART

79. *Нрунчак Н.* 533
 THE PECULIARITIES OF THE STAGE LANGUAGE IN
 PRODUCING THE ALONE EVERYWHERE. THE CANDLE IN THE
 WIND COMPOSITION
80. *Гарець А. О.* 538
 ВПЛИВ НА ТЕМБР ФОРТЕПІАННОГО ЗВУКУ (ДОСЛІДЖЕННЯ
 ХХ-ХХІ СТ.)
81. *Глуханіч О. М.* 544
 ПОЛІЕТНІЧНІ ВЗАЄМВПЛИВИ КУЛЬТУР НА ПРИКЛАДІ
 ТВОРЧОСТІ І. ПОЛЯНСЬКОГО
82. *Сюе Цзін'юй* 551
 РОЗВИТОК ВОКАЛЬНОЇ ШКОЛИ КИТАЮ В КОНТЕКСТІ
 ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВПЛИВІВ

HISTORICAL SCIENCES

83. *Поцулко О. А., Склярєнко А. С.* 556
 ДО ПИТАННЯ ПРО АНТРОПОЛОГІЧНУ ГЕНЕЗУ
 УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

POLITICAL SCIENCES

84. *Babashova S. A.* 566
 POLARIZATION IN SOUTH-EAST ASIA IN MODERN PERIOD

85. *Mokretska M.* 572
POLITICAL INVOLVEMENT OF THE REPUBLIC OF POLAND IN
RESOLVING THE CONFLICT IN KOSOVO

PHILOLOGICAL SCIENCES

86. *Domnich O. V.* 579
LINGUOCULTURAL CONCEPTS OF THE CONTEMPORARY
POLYNATIONAL ENGLISH LANGUAGE IN NORTH AMERICAN
AND AUSTRALIA-NEW ZEALAND LINGUOAREALS:
TEMPORAL ASPECT
87. *Lytvynska S., Sibruk A., Koshetar U.* 582
THE ROLE OF SOCIAL COMMUNICATIONS IN THE
CONDITIONS OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR
88. *Mahmudova Shelale Amirkhan gizi* 586
IDEA-CONTENT CHARACTERISTICS OF ABDULLA SHAIG'S
STORIES
89. *Бурковська О. Й., Будаєва Є. С., Руських Д. Е.* 591
КАТЕГОРИЗАЦІЯ ТА ПОЛІКАТЕГОРИЗАЦІЯ ЯК КОГНІТИВНЕ
ЯВИЩЕ
90. *Гросевич Т. В.* 595
ЕЛЕМЕНТИ СІМЕЙНОГО РОМАНУ У ТВОРІ АНАТОЛІЯ
ДІМАРОВА «ЙОГО СІМ'Я»
91. *Каракевич Р. О.* 603
ФРАЗЕОЛОГІЧНА АСИМЕТРІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМ У
ЗІСТАВНОМУ АСПЕКТІ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ
НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)
92. *Чуланова Г. В., Стоцький В. А.* 608
ЕВОЛЮЦІЯ ВЕРБАЛЬНИХ І НЕВЕРБАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ ПРИ
СПІЛКУВАННІ В ІНТЕРНЕТ ПРОСТОРІ

PHILOSOPHICAL SCIENCES

93. *Матвійчук А. В.* 612
ЦІННІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ
ІМПЕРАТИВУ СЛУЖБОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ
94. *Месякова Ю. В., Жданенко С. Б.* 618
МЕТАФИЗИКА СООБЩЕСТВА В ФОРМАТЕ
СОПРИЧАСТНОСТИ ТЕЛ
95. *Шкурдода Л. О.* 630
КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ УЯВЛЕНЬ ПРО СИНЕРГЕТИКУ
ЯК ЯДРО СУЧАСНОЇ НЕЛІНІЙНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

ECONOMIC SCIENCES

96. *Chkan I.* 637
CYBER INSURANCE AS AN ELEMENT OF THE POTENTIAL OF
DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ECONOMY

97. *Isaieva N.* 641
 STRATEZAIZING OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT AS A
 COMPREHENSIVE AND SYSTEMIC TOOL FOR STATE
 MANAGEMENT
98. *Азимзода Ф., Шарипов Б., Сафарова О. О.* 645
 ОСОБЕННОСТИ СТРОИТЕЛЬСТВА ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ,
 ВОЗВОДИМЫХ В УСЛОВИЯХ СЛОЖНОГО РЕЛЬЕФА
 РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН
99. *Артиш В. І., Артиш Н. В.* 650
 АНАЛІЗ СВІТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
100. *Бабецька І.* 659
 ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ У ПЕРІОД
 ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2023 РОКАХ
101. *Бочан І. О.* 666
 ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ, СОЦІАЛЬНА
 ЗГУРТОВАНІСТЬ СУСПІЛЬСТВА, ДОВІРА ДО ІНСТИТУТІВ
 ВЛАДИ, ЯК НАДІЙНА ОСНОВА СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО
 РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
102. *Давиденко О. В.* 674
 НАПРЯМИ РОЗШИРЕННЯ БАЗИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ
 ФІНАНСІВ
103. *Каримова М. У., Шерализода М. Ш., Сайфидинзода Ш. З.* 680
 АНАЛИЗ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНОВ
 ТАДЖИКИСТАНА
104. *Коненко В. В.* 686
 БЕНЧМАРКІНГЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ
 КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ
 ВОЄННОГО ЧАСУ
105. *Крайнюченко О. Ф., Шиліна В. Ю.* 695
 ОБҐРУНТУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ РІШЕНЬ ЩОДО
 ДОСЯГНЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ОРІЄНТИРІВ ПІДПРИЄМСТВА
 З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ GAP-АНАЛІЗУ
106. *Кужель В. В., Николюк Н. П., Опалко К. С., Кужель Р. В.* 702
 РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ
107. *Кузьменко О. Ю., Кузьменко В. С.* 711
 КІБЕРБЕЗПЕКА МОРСЬКИХ ПОРТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ
108. *Лебедко К. А.* 721
 ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА
 ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В
 УКРАЇНІ
109. *Мостовенко О. О., Зінченко М. М.* 725
 ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ
 СТАН РОЗВИТКУ

110. *Никольский А. А., Пакулина А. С.* 729
 РАЗВИТИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ КАК
 ФАКТОР ОПТИМИЗАЦИИ ПРОСТРАНСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ
 СОВРЕМЕННОГО МЕГАПОЛИСА
111. *Рибіна Л. О., Сердюк К. Ю.* 740
 РОЗВИТОК ЛІЗИНГОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ
112. *Тимошенко К. В.* 744
 ПРОЦЕС СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
113. *Тюріна Н. М., Романовський О.* 749
 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ
 ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ ПІДПРИЄМСТВА
114. *Яворський Р. В.* 761
 ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

LEGAL SCIENCES

115. *Nazarenko N., Ranets V.* 767
 DATA PROTECTION UNDER GDPR IN THE AGE OF THE
 TECHNOLOGY
116. *Варава І. П., Гайдаренко П. О.* 775
 РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА ДЛЯ
 РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
117. *Варава І. П., Роздольський С. В.* 779
 АНАЛІТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА РЕЦЕПЦІЮ РИМСЬКОГО
 ПРИВАТНОГО ПРАВА
118. *Задніпряна-Корінна М. Ю.* 783
 ПРИВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДЕРЖАВ -
 ЧЛЕНІВ У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
 СОЮЗУ
119. *Марченко К. О., Резникова М. О.* 787
 ВІДМОВА ВІД ПОЗОВУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОЗОВУ ЯК
 РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСПОЗИТИВНИХ ПРАВ СТОРОНАМИ В
 ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
120. *Соломко С. С., Самороков В. О.* 792
 ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
 КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ
 ДІЯЛЬНІСТЬ

**БЕНЧМАРКІНГЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ**

Коненко Віталіна Володимирівна,
к-т екон. наук, доцент, доцент кафедри
Підприємництва та бізнес-адміністрування,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова

Анотація: Обґрунтовано необхідність адаптації бізнесу та пошуку нових напрямів функціонування в умовах воєнного стану та підвищеної нестабільності і невизначеності довкілля. Досліджено ефективність бенчмаркінгу як дієвого способу підвищення конкурентоспроможності підприємства. Запропонована методика проведення процесного бенчмаркінгу.

Ключові слова: воєнний час, підприємство, конкурентоспроможність, організаційні зміни, удосконалення діяльності, бенчмаркінг.

Війна росії проти України завдала важкого удару українській економіці та бізнесу, докорінно змінила економічні умови функціонування підприємств, що характеризуються підвищеною нестабільністю, невизначеністю довкілля, посиленням конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Тим не менш, бізнес намагається адаптуватися й пристосуватися до нових реалій, або ж шукає нові напрямки та можливості. У зв'язку з цим перед суб'єктами господарювання постають питання забезпечення та підвищення стійкості підприємств, які багато в чому залежать як від результативності діяльності підприємства в цілому, так і від результативності бізнес-процесів.

Щоб адекватно реагувати на зміни ринкових умов, підприємство має цілеспрямовано проводити організаційні зміни. Завдяки цьому долаються інертність і застій у структурі управління, системі зв'язків і відносин. Залежно

від конкретних обставин організаційні зміни можуть бути частковими, що стосуються окремих служб та певних видів діяльності, або радикальними, коли під впливом бурхливого і навіть стрибкоподібного розвитку ринку та умов конкуренції потрібна глибока та багатостороння реорганізація.

Процес розробки комплексу заходів щодо підвищення результативності стає все більш актуальним для підприємств, які змушені в даний час вступати в жорстку конкуренцію як між собою, так і із іноземними підприємствами. Для вирішення цих завдань необхідні відповідні механізми та інструменти, науково обґрунтовані засади формування стійкості підприємств.

Низьку результативність бізнес-процесів підприємства прямо чи опосередковано пов'язують із вадами у створенні й використанні чинників виробництва [1]. У зв'язку з цим пошук інструментів підвищення результативності стає надзвичайно важливим завданням.

Діяльність підприємства являє собою безперервний процес зміни, в якому відбувається безперервне споживання факторів виробництва, що означає зміну їхнього кількісного співвідношення між виробничою потребою та фактичною наявністю, між запасами та фінансовими можливостями. Однак, як тільки виникає будь-яка зміна в окремому бізнес-процесі, відбувається порушення його стійкості, яка до певної межі чинить допустиму протидію та утримує її у стійкому положенні, оскільки незначне порушення будь-якої окремої рівноваги не означає значного відхилення від загальної рівноваги. Однак якщо це порушення своєчасно не усувається, воно здатне вивести бізнес-процес зі стійкого стану.

Оцінка результативності бізнес-процесів та системи бізнес-процесів підприємства здійснюється на основі розрахунку інтегрального показника, що показує ступінь виконання вимог споживачів та досягнення поставлених цілей [2]. На підставі проведеної оцінки приймаються рішення щодо вдосконалення діяльності.

Інформація, отримана в ході оцінки, є базою для порівняння з підприємствами-лідерами чи еталоном і дозволяє виявити сильні та слабкі

сторони діяльності підприємства. *Бенчмаркінг* є одним із підходів, спрямованих на підвищення продуктивності, ефективності та адаптованості бізнес-процесів.

Проводити бенчмаркінг – означає бути досить розумним, щоб визнавати: завжди є хтось, хто в чомусь краще за вас; бути досить мудрим, щоб вчитися в нього всьому, а потім наздогнати та перегнати вчителя [3].

Для ефективного проведення процесного еталонного зіставлення необхідно оцінити, як функціонує бізнес-процес, визначити, які можливості будуть реалізовані. Серед таких інструментів: SWOT-аналіз, збалансована система показників, оцінка результативності та ефективності систем менеджменту [4].

Під час підготовки до проведення бенчмаркінгу необхідно визначити *об'єктивні* чинники: визначення чітких меж проекту; точне планування часу, дотримання стандартів якості, прийняття до уваги бюджетних обмежень, а також *суб'єктивні*: сприятливий клімат для співпраці; орієнтація для досягнення результату; усвідомлення важливості якості; зацікавленість; творчий підхід; етика [5].

При проведенні бенчмаркінгу необхідно дотримуватися таких правил:

- вище керівництво підприємства має бути максимально зацікавленим у проведенні робіт;
- співробітники повинні бути поінформовані про цілі та необхідність проекту з бенчмаркінгу;
- робоча програма повинна мати просту, покрокову та зрозумілу структуру;
- хід проекту має бути детально задокументованим.

Успіх проекту бенчмаркінгу полягає у суворому дотриманні та відповідальному виконанні кожного з його етапів. Узагальнивши наявні підходи до його проведення [6] і, включивши додатковий етап з оцінки ефективності розроблених заходів, пропонується методика проведення процесного бенчмаркінгу, що включає сім етапів.

Перший етап – вибір підприємства для порівняння. На цьому етапі

необхідно чітко визначити коло підприємств, із якими має сенс порівнювати показники. Необхідно переймати досвід тих підприємств, які найефективніше вирішують поставлені завдання. Виявлення партнерів для аналізу необхідно починати з огляду наявних джерел інформації, а також збору доступних даних та приведення їх у порядок. Бенчмаркінговими підприємствами можуть виступити партнери, дистриб'ютори та постачальники підприємства, оскільки вони реально зацікавлені в успіху всього бізнесу.

Сучасним інструментом пошуку партнерів з еталонного зіставлення є ресурси Інтернету. У переважній більшості випадків збір даних про передбачуваного партнера здійснюється в процесі безпосереднього контакту з персоналом обраної компанії [7].

Сформована практика бенчмаркінгу найбільших світових компаній дозволяє звертатися до інших підприємств із проханням провести еталонне зіставлення їхніх бізнес-процесів. Такі пропозиції сприймаються адекватно, так як одним із основних принципів сучасного бізнесу є відкритість.

Другий етап – збір інформації про бізнес-процеси, які порівнюються. Джерелами інформації підприємств-партнерів із бенчмаркінгу є публічна звітність, опубліковані інтерв'ю та статті, рекламні проспекти, а також обмін інформацією на основі договору.

Цей етап включає як збір якісних даних, так і аналіз методів, чинників, які впливають на результативність бізнес-процесів.

Одним із зручних інструментів збору інформації для бенчмаркінгу є контрольний лист, де оцінним елементом виступають розроблені критерії з досліджуваного бізнес-процесу.

Третій етап – аналіз інформації. Дані, отримані в результаті бенчмаркінгового дослідження, можна розділити на дві категорії:

- показники діяльності – що було досягнуто;
- методи та технології – яким шляхом це було досягнуто.

Кожен показник підприємства-еталона має бути зіставлений з показником діяльності свого підприємства. Аналогічно має проводитися зіставлення за

всіма категоріями.

Отриману кількісну та якісну інформацію щодо діяльності підприємства-еталону, його ключових показників бізнес-процесів, методів, необхідно проаналізувати та визначити, який блок інформації може допомогти у покращенні роботи, та підготувати проєкт впровадження досвіду.

Проводячи еталонне зіставлення, необхідно усвідомлювати, що не кожне дослідження призводить до змін. Зібрана інформація може показати, що раніше запланований проєкт удосконалення неможливо здійснити через виявлені ресурсні обмеження. Аналіз інформації передбачає аналіз причин виникнення тих чи інших бар'єрів.

Мінімізація обмежень – одне з невід'ємних завдань у процесі бенчмаркінгу. Розбіжності у практиці досліджуваного і еталонного підприємств можуть бути дуже суттєвими, і бар'єри щодо реалізації проєкту удосконалення діяльності можуть виявитися непереборними. Якщо мінімізація обмежень все ж таки не дозволяє впровадити бенчмаркінговий досвід, то еталонне підприємство було обрано не зовсім вдало, і слід шукати інші варіанти та досвід, який підійде підприємству [8].

Отже, для правильної діагностики проблеми необхідно описати бажаний стан та визначити фактичний стан об'єкта, а потім оцінити ступінь розбіжності між ними.

Четвертий етап – розробка заходів щодо вдосконалення бізнес-процесу. Після того, як прийнято рішення про необхідність продовження діяльності в галузі бенчмаркінгу, має бути детально сплановано та опрацьовано процес проведення змін та впровадження покращень. Як правило, цей процес пов'язаний із постановкою нових цілей бізнес-процесу, досягнення яких не завжди можливе без професійного централізованого керівництва.

П'ятий етап – оцінка ефективності розроблених заходів. Перш ніж впроваджувати розроблені заходи у аналізований бізнес-процес, необхідно розрахувати плановану ефективність від цього проєкту. Економічна ефективність інвестиційного проєкту – це результативність економічної

діяльності, яка визначається зіставленням отриманого економічного ефекту (результату) до витрат [9]. Розробку та впровадження заходів щодо вдосконалення бізнес-процесу можна як інвестиційний проєкт для даного підприємства. За призначенням даний вид інвестицій можна віднести до інвестицій, вкладених у підвищення ефективності управління чи виробництва.

Критеріями оцінки ефективності заходів є показники, що відображають результати діяльності, а для методики розрахунку доцільно використовувати метод *дисконтування*, заснований на співставленні цінності певної грошової суми та майбутнього часу.

Для аналізу ефективності розроблених заходів необхідно використовувати показники, кожен з яких характеризує їх з тієї чи іншої точки зору.

1) *Чистий дисконтований дохід (NPV)* є визначальним показником при оцінці ефективності інвестиційного проєкту, в основі якого лежить факт того, що вартість грошей з часом об'єктивно чи суб'єктивно зменшується. Показник є різницею дисконтованих вигод і витрат за час здійснення проєкту, який визначається за формулою (1):

$$NPV = \sum_{t=0}^T \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t} \quad (1)$$

де: B_t і C_t – надходження та витрати в період t ;

T – загальна тривалість проєкту;

r – ставка дисконтування.

Сума надходжень, що використовується в процесі розрахунків, формується шляхом підсумовування наступних статей: надходження від збуту продукції (послуг), надходження від інших видів діяльності, надходження від реалізації активів, доходи за банківськими вкладками та ін. [10].

Сума витрат формується аналогічним чином і включає: утримання спеціальної робочої координаційної групи, створення проєкту, адаптація типових рішень до системи (технології), підготовка та навчання персоналу.

За умови якщо $NPV > 0$ реалізація проєкту є економічно доцільною.

Якщо $NPV \leq 0$ реалізація проєкту є економічно недоцільною.

Спочатку визначається значення NPV для довільно вибраної норми дисконту. Якщо при цьому показник NPV виявляється позитивним, то розрахунок повторюється з використанням вищої норми дисконту (або, навпаки – при негативному значенні NPV), поки не вдасться підібрати таку норму дисконту, при якій NPV дорівнюватиме нулю.

Основним економічним нормативом, що використовується під час дисконтування, є *норма дисконту*, виражена в частках одиниці або у відсотках на рік. Безризикова комерційна норма дисконту, що використовується для оцінки комерційної ефективності проєкту, зазвичай встановлюється відповідно до вимог мінімально допустимої майбутньої прибутковості вкладених коштів.

2) *Дисконтований період окупності DPP* – це період з початку фінансування інвестиційного проєкту до того часу, коли потік дисконтованих доходів у проєкті стане рівним дисконтованому потоку витрат. Розраховується він за формулою (2):

$$\frac{\sum_{t=0}^T \frac{C_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=0}^T \frac{B_t}{(1+r)^t}} = 1, k \in [1; n] \quad (2)$$

де: B_t і C_t – надходження та витрати в період t ;

T – загальна тривалість проєкту;

r – ставка дисконтування.

Показник DPP використовується зазвичай для порівняльної оцінки ефективності альтернативних інвестиційних проєктів, але може бути прийнятий і як критерій прийняття окремого проєкту. У випадку визначення періоду окупності він носить допоміжний характер щодо чистого дисконтованого доходу.

Таким чином, на основі визначення показників за допомогою методу дисконтування приймається рішення про впровадження розроблених заходів у бізнес-процес.

Шостий етап – впровадження розроблених заходів у бізнес-процес. На основі оцінки ефективності заходів щодо вдосконалення бізнес-процесу розробляється план щодо їх впровадження в даний процес, визначаються

відповідальні за реалізацію проєкту та необхідні ресурси.

Сьомий етап – контроль за процесом та повторний аналіз. Моніторинг ходу виконання робіт та оцінка кінцевих результатів формують пакет інформації для повторної самооцінки та аналізу покращень.

При впровадженні заходів контроль за бізнес-процесом проводиться у двох напрямках:

– перший напрямок – необхідно стежити за розвитком встановлених оціночних показників результатів роботи бізнес-процесів;

– другий напрямок – необхідно перевіряти досягнення проміжних цілей та дотримання планів ресурсів і термінів. Як правило, витрати на аналіз переваги після впровадження значно знижуються.

Таким чином, важливим напрямом, що визначає результат діяльності підприємства та його сталий розвиток, нині є підвищення результативності всіх бізнес-процесів підприємства. Кожен бізнес-процес має бути вимірний, і його результати проаналізовані, на основі яких розробляються заходи щодо вдосконалення бізнес-процесу.

Оцінка результативності – це комплекс дій, що дозволяє виявити динаміку та тенденції змін у часі показників, що характеризують результати економічної, управлінської, екологічної та соціальної діяльності. У випадках, коли відбулося значне відхилення від запланованого показника, можливе застосування процесного бенчмаркінгу. Ефективність розроблених заходів можна визначити за допомогою методу, що базується на застосуванні концепції дисконтування, метою якої є економічне обґрунтування розроблених заходів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Василенко В.О., Ткаченко Т.І.. Стратегічне управління підприємством: навч. посіб. 3-тє вид., виправл. і допов. К.: Центр навч. л-ри, 2014. 400 с.

2. Коненко В. В. Методологія організації та проектування бізнес-процесів. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL:

<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8316> (дата звернення: 17.11.2022)

3. Воробйова Н. П. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності організації. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2018. № 14. С. 13-20.

4. Петрашко Л. П. Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики: монографія. К.: КНЕУ, 2013. 342 с.

5. Фролова Л.В. Управління підприємством на основі забезпечення його економічної безпеки [монографія]; Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. Кривий Ріг: ФОП Залозний В.В., 2018. 210 с.

6. Негоденко В., Варгатюк М., Щербата М. Теоретичні аспекти визначення сутності категорії «бенчмаркінг». *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2019. Т. 29, №1. С. 208- 2014.

7. Загорна Т.О., Коломицева А.О. Формування бізнес-моделі підприємства. Навчальний посібник. Донецьк: СПД Купріянов. 2010. 403 с.

8. Ткачук Г.Ю., Кушніренко О.М. Формування бізнес-моделі підприємств: навч. посібник / Г.Ю. Ткачук, О.М. Кушніренко. Житомир: ЖДТУ, 2016. 222 с.

9. Данченко О. Б., Занора В. О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія. Черкаси, 2019. 278 с.

10. Варналій З. С., Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Білик Р. Р. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.